

Libor Vodička /

Malé české divadlo

Praha 1986 – 90. léta

Malé české divadlo (dále MČD) působilo od listopadu 1986 jako soubor zájmové umělecké činnosti při Klubu pracovníků obchodu a hrálo zejména v jeho prostorách v Trojické ulici, pravidelně hostovalo ve Vysokoškolském klubu v Řeznické ulici a později v Klubu ve Staroměstské. Zakladatelem a hlavním autorem byl dramatik a hudebník Přemysl Rut. K jeho nejbližším spolupracovníkům patřili režisérka Jaroslava Šiktancová (v době založení pracovnice divadelního oddělení Národního muzea), herec Ivan Jiřík (v té době v angažmá v Činoherním studiu v Ústí nad Labem), Nina Rutová (v té době matka v domácnosti), Jiří Oberfalzer (absolvent MFF UK) a Marek Král (v té době student gymnázia); posléze zde vystupovali divadelní kritička Marie Reslová, teatrolog Ondřej Černý, překladatelé Kristina a Michal Žantovští a básník a výtvarník Michal Jůza.

Přemysl Rut o sobě jako o autorovi výrazného dramatického talentu a jasněho společensko-kritického poselství dal vědět již na počátku 80. let dvacátého století autorskými kabarety inscenovanými v Malé scéně Slováckého divadla v Uherském Hradišti, kam byl povolán na základní vojenskou službu, dále spoluprací s olomouckým Studiem Fórum a zejména pak příležitostným partnerstvím s Ivanem Vyskočilem (tzv. *Kuchyně* v Malostranské besedě). Jako dramatický autor tematizující aktuální společenské a filozofické otázky na sebe poprvé více upozornil monodramatem *Dnes naposled* (HaDivadlo Brno, 1985, spol. Břetislav Rychlík).

Již první „čtená“ inscenace MČD, Rutovy filosofické modelové morality *Takový beznadějný případ* (listopad 1986), ukázala celkové směřování divadelního souboru, který se po svém přihlásil mezi autorská divadla studiového typu, jež se (v podmínkách „chudého“ divadla oprostěného na minimum od dalších scénických prvků) vyznačovala úsilím o vyjádření aktuálního tématu prostřednictvím spojení dramatika textu s autentickým herectvím. I další

Rutovo drama inscenované v MČD Břetislavem Rychlíkem *Žádná tragédie* (duben 1988) potvrdilo, že se jedná o příspěvek tematizující aktuální společenskou skutečnost, kterou tvůrci nazírali jako součást obecné krize moderního člověka. Modelový příběh manželů Hrdinových, jejichž osudy rozdělí rezignace na vlastní názor a konformní ochota vyhovět všem požadavkům moci, příznačně zobrazoval stav české společnosti na konci tzv. normalizace a rezonoval v rámci pohnuté doby společensko-politické krize let 1988–1989.

V říjnu 1989 zahájilo MČD původně zamýšlený cyklus čtených představení zakázaných českých divadelních autorů inscenací komedie Milana Uhdeho *Zvěstování aneb Bedřichu, jsi anděl*. Po odehrání několika repríz v klubu v Trojické ulici další činnost MČD na několik týdnů přerušila tzv. sametová revoluce. Nová společensko-politická skutečnost si ve všech českých divadlech vynutila změny původních dramaturgických východisek, z nichž celá řada se ukázala být s novou situací již neaktuální. MČD, kde prvotní a hlavní složkou bylo slovo vesměs politicky zacílených dramatických textů, si však své publikum stále udržovalo. Členové souboru v novém historickém okamžiku, kdy se jim otevřely nové profesní i osobní možnosti, i v následujícím období účinkovali dále pravidelně a do repertoáru MČD přibýly na jaře roku 1990 další inscenace *Krejčí* Sławomira Mrożka a *Travestie* Toma Stopparda. Postupně však ubývalo repríz i příležitostí pro hraní. Své bezpochyby sehrál fakt přechodné ztráty zájmu diváků o divadlo v první polovině devadesátých let, stejně jako restituce a privatizace některých pražských klubových a společensko-kulturních zařízení. Aniž by Přemysl Rut oznámil ukončení činnosti, v polovině desetiletí soubor pod hlavičkou MČD přestává působit.

Výběrová bibliografie:

- ČERNÝ, Jindřich. 1990. Dialektická fraška. *Lidové noviny*, roč. 3, 26. 10. 1990, s. 7.
- bk-. 1988. I tragédii se lze smát. *Stráž lidu*, 22. 9. 1988, s. 4.
- FOLL, Jan. 1989. Zvěstování Milana Uhdeho. *Scéna*, roč. 14, 1989, č. 25-26, s. 10–11.
- (kš). 1987. Originální herecký večer. *Lidová demokracie*, 18. 7. 1987, s. 4.
- RESLOVÁ, Marie. 1989. Divadlo slova? (Přemysl Rut a Malé české divadlo) – Pracovní portrét. In *Bulletin č. 6*, Komise pro studiovou divadelní práci Svazu českých dramatických umělců a její Aktiv mladých divadelníků, Praha, 1989.
- RESLOVÁ, Marie. 1989. Posedlost slovem. *Scéna*, roč. 14, 1989, č. 5, s. 4.

malé české
divadlo

Vydáno v rámci vývážkového kurzu pro potencionální voliče ESt

malé české
divadlo

so 26.5.'90 od 17:00 hodin

MILAN UHDE: ZVĚSTOVÁNÍ
aneb **BEDŘICHU, JSI ANĚL!**
prezentovaný historicky mluví
Michael Zantovský v roli na-
bludavého střešedního komunisty
Karla Marxe. Zahlechnutí do
antichlejších letnic slovnitých
restora! Dále účinkují: Marie
Reutová, Nina Reutová, Kristina
Zantovská, Ondřej Černý,
Janek Král,
Jiří Oberfalsch
Primož
Reut.

26.5.'90

PRAHA uvádí dvě inscenace s dosud neuveřejněných nebo zapomenutých her za režijního dozoru **PŘEMYSLA RUTA**

so 26.5.'90 od 20:00 hodin

TOM STOPPARD: TRAVESTIE
divo se v CURYCHU robn 1914!
historické setbaři: Frictava Taary,
Jamex Joyce a Vladimira Stijce
Ulganora. Věnil dacha, Odygosa a
Vilke Rijnovi socialistické restora!
u předseda Michala Zantovského
účinkují: Marie Reutová, Nina
Reutová, Kristina Zantovská, Michal
Reut, Janek Král, Jiří Ober-
falsch, Primož Reut
Michal Zantovský

klub
STAROMĚSTSKÁ
PRO

vstupenky v předprodeji PKO - Hroznová ul.

Plakát Malého českého divadla.
Ze soukromého archivu L. Vodičky.